

การศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล
ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

A STUDY OF THE NEEDS ASSESSMENT ACADEMIC ADMINISTRATION IN THE
DIGITAL AGE OF SMALL SCHOOL THE UNDER THE OFFICE OF THE
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA PHICHIT AREA 1

กฤตยาณี จิตรบรรจง¹, สาทร ทรัพย์รวงทอง², สุพัฒนา หอมบุปผา³
Krittianee Jitbanjong¹, Satorn Subruangthong², Supattana Hombubpha³

Corresponding Author E-mail: krittianee66@gmail.com

Received: Mar 26, 2025; Revised: Apr 18, 2025; Accepted: May 01, 2025

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู จำนวนทั้งสิ้น 234 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางเครซีและมอร์แกน เครื่องมือได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และค่าความเที่ยงของสภาพปัจจุบันของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.99 ค่าความเที่ยงสภาพที่พึงประสงค์ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.99 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการศึกษาพบว่า

ดัชนีความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก มีดัชนีความต้องการจำเป็นภาพรวม ($PNI_{modified}=0.780$) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($PNI_{modified}=0.799$) รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($PNI_{modified}=0.795$) และด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($PNI_{modified}=0.745$) ตามลำดับ ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นภาพรวมอยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, ความต้องการจำเป็น, ยุคดิจิทัล, โรงเรียนขนาดเล็ก

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

¹Student in Master of Education (Educational Administration), Nakhon Sawan Rajabhat University

^{2,3}อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

^{2,3}Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

This study aimed to study the needs of academic administration in the digital age of small schools. The sample group consisted of 234 school administrators and teachers. The sample size was determined by Krejcie and Morgan tables. The tool was a questionnaire on the needs of academic administration in the digital age of small schools. The questions were in the form of a 5-point rating scale. The reliability of the current condition of the questionnaire was 0.99 and the reliability of the desired condition of the questionnaire was 0.99, respectively. The statistics used were mean, standard deviation, and needs assessment index.

The results of the study found that

The index needs assessment of academic administration in the digital age of small schools had an overall necessity index ($PNI_{\text{modified}} = 0.780$). When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest necessity index was research for developing the quality of education in educational institutions ($PNI_{\text{modified}} = 0.799$), followed by teaching and learning management in educational institutions ($PNI_{\text{modified}} = 0.795$), and the lowest necessity index was development and use of educational technology media ($PNI_{\text{modified}} = 0.745$), respectively. The results of the grouping of necessity groups were at a high level overall.

Keywords: Academic Administration, Needs Assessment, Digital Age, Small School

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์ของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุกด้าน การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้คนในยุคโลกาภิวัตน์เครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคน ความก้าวหน้าและพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยี เกิดการปรับเปลี่ยนจากยุคอนาล็อก (Analog) เข้าสู่ยุคดิจิทัล (Digital) ยุคของอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีมีความรวดเร็วในการสื่อสาร การส่งผ่านข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมไม่ว่าจะเป็นข่าวสาร ภาพหรือวิดีโอที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วทุกที่และทุกเวลา การเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ องค์กรทุกองค์กรจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนที่ถือเป็นอนาคตของประเทศชาติให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในโลกยุคดิจิทัล (จินฉัตร วัตร ประโคทัง. 2561: 13)

โดยในยุคดิจิทัลเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การบริหารกิจการนักเรียน และการสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งงานของสถานศึกษาในทุกด้านจะต้องมีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการเพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหาร และการจัดการความรู้ในงานด้านต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้จักนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา สร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหาร ต้องนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเหมาะสมกับยุคสมัยอย่างคุ้มค่า (สุภัทรศักดิ์ คำสามารถ. 2563: 252-253)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่ผ่านมามีได้สนับสนุนให้มีเทคโนโลยีดิจิทัล หรือนวัตกรรมในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนในโรงเรียนโดยพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) และระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดเป็นมาตรการในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารอย่างเป็นระบบ นำไปสู่การนำเทคโนโลยีการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Technology) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลด้านต่าง ๆ มาวิเคราะห์เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามสมรรถนะ และความถนัด และสามารถวิเคราะห์เป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ นำการประมวลผล หน่วยจัดเก็บข้อมูลระบบออนไลน์ (Cloud Technology) มาให้บริการแก่สถานศึกษาในสังกัดและพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) อีกทั้ง ส่งเสริม สนับสนุนโรงเรียนขนาดเล็กให้ใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ในระบบดิจิทัล และส่งเสริมการใช้ DLTV เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาตามบริบทของสถานศึกษา สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกระดับในสังกัด พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ทันสมัย เป็นปัจจุบัน และเข้าถึงได้ง่าย นำสื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัยลงสู่ห้องเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน สนับสนุนสถานศึกษาให้ประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และแพลตฟอร์ม และระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการปฏิบัติงานตลอดเวลา รวมทั้งใช้นวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานผ่านเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ในทุกช่องทางอย่างสร้างสรรค์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1. 2567: 55-56) แต่ในขณะเดียวกันจากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการดำเนินการพบว่า ดำเนินการได้ไม่ต่อเนื่อง มาจากนโยบายมีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษาบางส่วนยังขาดความเข้าใจในเชิงลึก ในการพัฒนาสมรรถนะและทักษะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ของบุคลากรในองค์กรไปสู่ประสิทธิภาพและยังเป็นปัญหาอุปสรรคโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ยังขาดเทคโนโลยี หรือนวัตกรรม ที่ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ทุกพื้นที่เข้าถึงการจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1. 2567: 79)

จากการดำเนินการและข้อค้นพบดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษายุคดิจิทัล และให้ค้นพบแนวทางที่ถูกต้องและจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียนควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยสนับสนุนเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของงานวิชาการ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารวิชาการไว้แตกต่างกันดังนี้

จารุกิตต์ สิทธิยานนท์ (2559: 43) ได้กล่าวว่า การบริหารวิชาการหมายถึงงานที่ต้องดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนโดยตรง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษาต้องบริหารและดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและเต็มความสามารถ

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2565: 57) ได้กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนเพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านการออกแบบหลักสูตรการจัดการเรียนรู้และการประเมินผล ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ เป็นผู้นำทางวิชาการโดยต้องนำครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผนจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ความสำคัญของงานวิชาการ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารวิชาการไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ชูชาติ พวงสมจิตร (2561: 7) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการถือว่ามีมีความสำคัญซึ่งเป็นหัวใจในการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นไปตามมาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2565: 45) ได้กล่าวว่า การบริหารวิชาการเป็นหน้าที่สำคัญที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังนั้น สถานศึกษาทุกประเภทจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับงานวิชาการ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ มีคุณภาพ หรือมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์

การประเมินความต้องการจำเป็น

นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ศิริพร อางปึกษา (2558: 17) ได้กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการที่เป็นระบบในการหาความต้องการจำเป็นเพื่อให้ได้ข้อมูล ในการตัดสินใจหรือหาวิธีแก้ปัญหาได้ตรงกับสภาพหรือความต้องการที่แท้จริง การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นเครื่องมือในการวางแผนให้กิจกรรมบรรลุเป้าหมาย

สุวิมล ว่องวานิช (2562: 52) การประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) คือ กระบวนการรวบรวมสารสนเทศเพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความสามารถที่คาดหวังและความสามารถที่เกิดขึ้นจริง จากนั้นทำการจัดลำดับความสำคัญของความแตกต่างนั้น

แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล

มีนักวิชาการและนักวิจัยได้ให้แนวทางในการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลไว้หลากหลายแนวทาง ดังนี้

สุขเมธ งามนกน (2565: 66) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษาคือการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทันต่อ เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ปัจจุบันหลายพื้นที่ประกาศให้จัดการเรียนการสอนออนไลน์ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามา ช่วยในการบริหารสถานศึกษา อาจใช้ Line หรือ Facebook ในการติดต่อสื่อสารกับคนในองค์กร หรือการ จัดประชุมออนไลน์โดยใช้ Meet หรือใช้ Zoom ซึ่งนิยมใช้กันในปัจจุบัน อีกหน้าที่หนึ่งคือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครู และนักเรียน โดยการใช้โปรแกรม Moodle, Microsoft Team, หรือการใช้ Google Classroom รวมทั้งการจัดโครงสร้างพื้นฐานด้าน Hardware, Software และ Peopleware เพื่อรองรับการบริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันและในอนาคต

อาทิตย์ พิมพิโคตร และศิริรัตน์ ทองมีศรี (2566: 260-261) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลนั้นสามารถดำเนินการปรับเปลี่ยนแนวปฏิบัติได้ดังนี้

1) ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยส่งเสริมครูจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และรูปแบบการเรียนรู้ที่ทันสมัย ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาจากประสบการณ์จริงและให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีเพื่อแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องรวมทั้งส่งเสริมครูผู้สอนให้นำเทคโนโลยีมาช่วยจัดการเรียนรู้ และให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และให้สอดคล้องกับความพร้อมความสนใจและความถนัดของผู้เรียน

2) ด้านการวัดและประเมินผล การวางแผน กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ การวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีมาช่วยในการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาตามความเหมาะสมผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง ส่งเสริมให้ครูผู้สอนในการพัฒนาเครื่องมือการวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐานจัดกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลแก่ครูผู้สอน

3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี พัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความพร้อมและเหมาะสมสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุนสื่อวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือที่จำเป็นให้แก่ครูผู้สอนเพื่อใช้ผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่นำมาใช้ จัดการเรียนรู้

4) การพัฒนาการวิจัยของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยทุกภาคเรียน อบรมให้ความรู้ การวิจัยทุกประเภทแก่ครูอย่างต่อเนื่อง การนำผลการวิจัยมาพัฒนาการเรียนการสอน

พุทธมาตย์ ยาคง, ศักดินาภรณ์ นันท์ และสุชาติ บางวิเศษ (2567: 55) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลนั้นมีสิ่งที่จะต้องปรับเปลี่ยนอยู่มาดังตัวอย่างต่อไปนี้

4.1) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีการจัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลเช่น การเรียนการสอนทางไกล ผ่านหลายช่องทาง เช่นช่องโทรทัศน์ดิจิทัล เว็บไซต์ DLTV, DEEP เป็นต้น อีกทั้งยังมีการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์โดยโปรแกรมต่าง ๆ เช่น Zoom, Google Meet, Microsoft Team จะทำให้สถานศึกษาต้องปรับตัว และเร่งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีที่มีในการจัดการเรียนรู้ตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

4.2) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา สถานศึกษาควรมีการวางแผนจัดทำโครงการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำ ผลิต พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ตามยุคดิจิทัล ดำเนินการจัดทำสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพียงพอกับความต้องการในสถานศึกษา มีการจัดทำโครงการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำ ผลิต

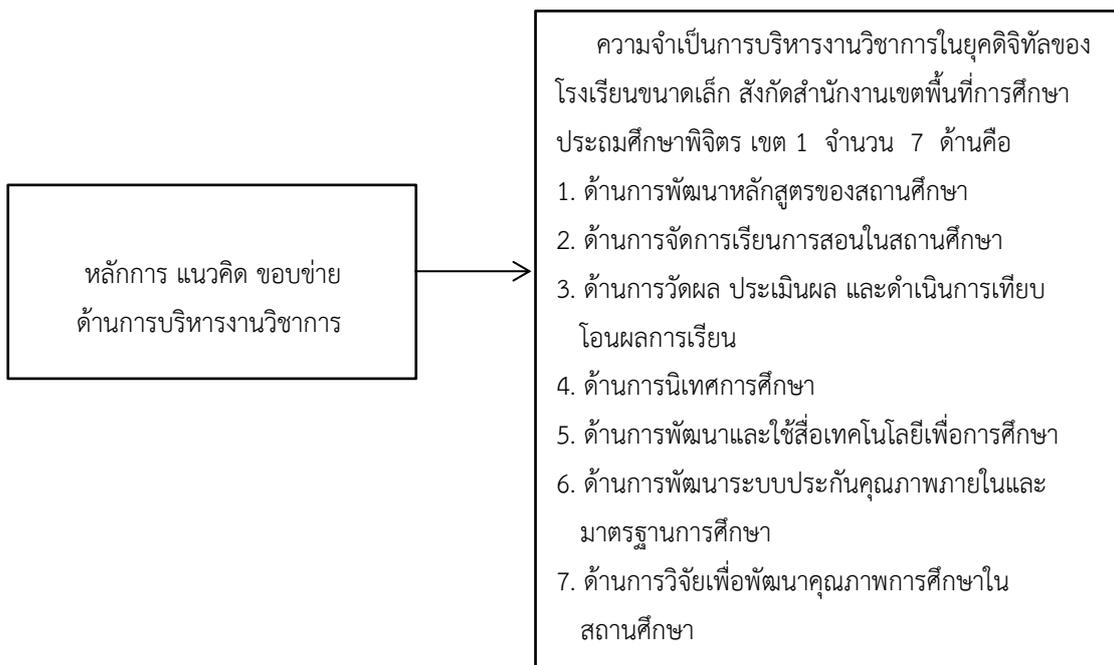
พัฒนาสื่อนวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ตามยุคดิจิทัล ด้วยวิธีการปฏิบัติ แบบ PDCA เพื่อการพัฒนาประชุมคณะครูเพื่อวางแผนและอบรมให้ความรู้การพัฒนาสื่อในการจัดการเรียนการสอน

4.3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สถานศึกษาควรกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านจนเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องและทันสมัยตามยุคดิจิทัลทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่สูงขึ้นด้วยวิธีการส่งเสริมและขยายผลความรู้ความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีด้านวิชาการแก่ชุมชนอีกด้วยจนเกิดการใฝ่รู้ที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องและทันสมัยตามยุคดิจิทัลเน้นการใช้สื่อโดยใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้และสถานศึกษา และตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคดิจิทัล

4.4) ด้านการแนะแนวการศึกษาสถานศึกษาประสานงานด้านการแนะแนวระหว่างเครือข่ายสถานศึกษา สถานศึกษาควรประสานงานด้านการแนะแนวระหว่างเครือข่ายสถานศึกษาโดยมีเงื่อนไขของความสำเร็จคือ สถานศึกษาจัดการประชุมเครือข่ายสถานศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการแนะแนวให้สามารถประชุมร่วมกันหรือ ประสานงาน โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อพัฒนาทางด้านการแนะแนว เช่น Facebook, Line, Tiktok, Google Meet, Zoom เป็นต้น

กรอบแนวคิดของการศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 119 คนลงมา จำนวน 87 คน ครูจำนวน 468 คน รวมทั้งสิ้น 555 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 234 คน จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน และเทียบสัดส่วนแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 37 คน ครูจำนวน 197 คน และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random) โดยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ความคิดเห็นต่อความจำเป็นการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

1. ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

2. ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) การนิเทศการศึกษา 5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยใช้ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตราวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ Likert คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2556: 82)

3. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของคำถามแต่ละข้อ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านลงความเห็น จากนั้นนำข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาใช้ ซึ่งใช้เกณฑ์การพิจารณาของสุพัฒนา หอมบุปผา (2558: 160-161) ซึ่งพบว่า ข้อคำถามมีความเที่ยงตรงเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

4. การตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยนำแบบสอบถามไปใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากประชากร และนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa-coefficient) ตามวิธีของ Cronbach โดยได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.99 ความเที่ยงของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.99

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาตรวจสอบข้อมูลความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังนี้

1. ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์หาค่าโดยการแจกแจงความถี่ (f) และค่าร้อยละ (%)

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่และสภาพที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในอนาคต ของการศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ด้วยการหาค่าเฉลี่ย \bar{X} (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard deviation) แปลความหมายตามรายละเอียด (สาธิต ทรัพย์รวงทอง, 2562: 199)

3. วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นจากสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้วยการหาค่าดัชนี Modified Priority Need Index ($PNI_{modified}$) เพื่อระบุลำดับความต้องการจำเป็น (สุวิมล ว่องวานิช, 2558: 264)

4. จัดกลุ่มความต้องการจำเป็นโดยการแบ่งกลุ่มใช้หลักการคำนวณค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) สูงสุดลบด้วย ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ต่ำสุดและหารด้วยจำนวนช่วงที่ต้องการ (สุวิมล ว่องวานิช, 2562: 275) แปลความหมายตามรายละเอียดดังนี้ $(0.799-0.745) / 2 = 0.027$

0.773 - 0.800 หมายถึง กลุ่มที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) สูง

0.745 - 0.772 หมายถึง กลุ่มที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ต่ำ

สถิติที่ใช้ในการศึกษา

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการศึกษา

1.1 หาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถาม (IOC)

1.2 หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa- coefficient) ตามวิธีของ

Cronbach

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าร้อยละ (%)

2.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

3. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)

สรุปผลการศึกษา

ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่ามีดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ภาพรวมเท่ากับ 0.780 เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษารองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นภาพรวมอยู่ในระดับสูง ถือว่าเป็นจุดอ่อนและภาวะคุกคาม ซึ่งมีความจำเป็นด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวมทั้ง 7 ด้าน

ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	อันดับ
		\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ		
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	2.47	0.96	น้อย	4.41	0.95	มาก	0.785	3
2	ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	2.45	0.94	น้อย	4.40	0.97	มาก	0.795	2
3	ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	2.48	0.96	น้อย	4.37	0.97	มาก	0.762	5
4	ด้านการนิเทศการศึกษา	2.50	0.99	น้อย	4.37	0.98	มาก	0.748	6
5	ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	2.48	1.00	น้อย	4.33	1.01	มาก	0.745	7
6	ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	2.47	0.94	น้อย	4.39	0.96	มาก	0.777	4
7	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	2.44	0.96	น้อย	4.39	0.96	มาก	0.799	1
รวมเฉลี่ย		2.46	0.96	น้อย	4.38	0.97	มาก	0.780	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.46$, S.D.=0.96) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.50$, S.D.=0.99) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.48$, S.D. = 1.00), ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.48$, S.D. = 0.96) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.44$, S.D. = 0.96) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.97) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.95) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.97) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 1.01) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็น พบว่า มีดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ภาพรวมเท่ากับ 0.780 เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

($PNI_{modified}=0.799$) รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($PNI_{modified}=0.795$) ด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($PNI_{modified}=0.745$) ตามลำดับ และผลการจัดกลุ่มค่าดัชนีความต้องการจำเป็นภาพรวมอยู่ในระดับสูง

อภิปรายผล

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่าข้อที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การพัฒนาหลักสูตรมีความทันสมัย ตรงตามความต้องการของสังคมในปัจจุบันและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก ($PNI_{modified}=0.896$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เป็นแก่นสำคัญในการวางแผนทางการจัดการศึกษา เป็นตัวกำหนดทิศทางของการศึกษาในการที่จะให้ความรู้ให้ความรู้ การเสริมสร้าง เจตคติ ตลอดจนการฝึกฝนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนารอบด้าน หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอน ทำให้การศึกษาคาดินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้และทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพ ดังนั้นหากประสงค์ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะทางด้านวิชาการเข้ากับยุคดิจิทัลในปัจจุบันควรเริ่มต้นจากการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยสำหรับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชนก บุพศิริ, รชฎ สุวรรณภูฏ, และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2564: 251) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พบว่าข้อที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การส่งเสริมฝึกอบรมพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้สื่อนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($PNI_{modified}=0.831$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบ Active Learning ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านประสิทธิภาพทางการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งหากมีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการใช้สื่อนวัตกรรมการสอนและติดตามผลการจัดการเรียนการสอนจากการใช้สื่อนวัตกรรมอยู่เสมอ รวมทั้งใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่องของครูผู้สอน การผลิตนวัตกรรมการสอนใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันตามความถนัดของผู้เรียนได้อันจะเกิดประโยชน์และคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรอนันต์ ธมมวิริโย (นามทอง), สุนทร สายคำ และ ประจิด (2564: 134) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่าความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน พบว่าข้อที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่หลากหลาย ทันสมัย มาวัดและประเมินผลผู้เรียน ให้เท่าทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ($PNI_{modified}=0.840$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หากมีการวางแผนและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับ การนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในงานวัดและประเมินผลของสถานศึกษาซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการพัฒนาระบบการบริหารงานด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้ ตลอดจนหากใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่หลากหลาย ทันสมัย มาวัดและประเมินผลผู้เรียน ให้เท่าทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ตลอดจนการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลตามตัวชี้วัด เช่น คลังข้อสอบ การประมวลผลคะแนนออนไลน์ โดยเน้นการใช้สื่อเทคโนโลยี

อย่างเป็นระบบของครูผู้สอน ลดภาระงานต่าง ๆ ด้านกระบวนการดำเนินการ เพิ่มเวลาและเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินการในด้านนี้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่าความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่าข้อที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลด้านต่าง ๆ สร้างเว็บเพจ เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารการนิเทศและโปรแกรมที่สามารถตอบปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูได้ เพื่อการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างทันท่วงที อยู่ในระดับมาก (PNI_{modified}=0.803) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การนิเทศการศึกษาถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาตนเองในการทำงานเพื่อผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการนิเทศการศึกษา จึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการนิเทศการศึกษา ส่งเสริมการนิเทศการศึกษาต่อเนื่อง ทั้งยังช่วยจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการนิเทศการศึกษาและใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยทำให้การนิเทศการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัญจวีรภรณ์ ไชริศมี, และสุทธิพงษ์ หกสุวรรณ (2566: 191) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่าความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่าข้อที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การผลิตสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบสื่อออนไลน์ต่าง ๆ โดยใช้ฐานข้อมูลที่ เชื่อมโยงถึงกันของครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก (PNI_{modified}=0.782) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศด้านต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน โดยผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและจัดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต การใช้อีเมล การเรียน การสอน ผ่านเว็บไซต์ มัลติมีเดีย อิเล็กทรอนิกส์บุ๊ค รวมทั้งจัดการศึกษาให้ทันต่อโลกยุคปัจจุบันมาวางแผนพัฒนางานสถานศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งหากสามารถประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ พัฒนาสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมภายในสถานศึกษากับหน่วยงานอื่นอย่างเพียงพอ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการและด้านอื่น ๆ โดยใช้เทคโนโลยีรูปแบบต่าง ๆ อาจสามารถทำให้การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลมีประสิทธิภาพและสามารถเพิ่มคุณภาพให้กับผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กได้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชนก บุพศิริ, รชฎ สุวรรณภฎ (2565: 167) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่าความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษายุคดิจิทัลด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา พบว่าข้อที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การใช้ระบบเครือข่ายเชื่อมโยงในองค์กรในการจัดทำเอกสารประกันคุณภาพด้วยกระบวนการที่เป็นระบบเป็นไปตามคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมาก (PNI_{modified}=0.834) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การพัฒนาประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษายุคปัจจุบันต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมแก่การดำเนินการที่ทันสมัยและได้คุณภาพทั้งในเรื่องของใช้เครื่องมือที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานในระบบการประกันคุณภาพโดยเชื่อมโยงให้ครอบคลุมการประกันคุณภาพสถานศึกษาทั้งระบบ สามารถเชื่อมโยงหรือนำผลการประกันคุณภาพภายในสู่การประเมินคุณภาพภายนอกโดยใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลได้ รวมทั้งการนำผลการประเมินคุณภาพมาจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบสื่อออนไลน์หรือสื่ออื่น ๆ เพื่อนำมาใช้เผยแพร่และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา (2565: 129) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานระบบประกันคุณภาพการศึกษายุคดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่าสภาพการบริหารงานระบบประกันคุณภาพการศึกษายุคดิจิทัล โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.7 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา พบว่าข้อที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำวิจัยโดยใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อหาวิธีการใหม่ร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($PNI_{modified}=0.836$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาช่วยส่งเสริมความรู้ทางด้านวิชาการและศาสตร์สาขาต่างๆ ให้มีการค้นคว้าข้อเท็จจริงมากยิ่งขึ้น ทำให้สามารถแก้ปัญหาการศึกษาได้อย่างตรงจุด ตลอดจนช่วยให้ผู้ปฏิบัติได้เลือกวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดได้ กระบวนการทางด้านการวิจัยที่ช่วยและส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น จัดตั้งเครือข่ายออนไลน์เพื่อเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำวิจัยโดยใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อหาวิธีการใหม่ร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน มีสื่อนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดจากการวิจัยและแก้ไขปัญหาได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงุฎภิภรณ์ ไชริศมี, สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ (2566: 51) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 พบว่า ความต้องการจำเป็นทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 พบว่าด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการดำเนินการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ส่งเสริมให้เกิดการวิจัยที่แก้ไขปัญหาผู้เรียนได้จริง รวมทั้งให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิจัยระหว่างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลายเพื่อหาวิธีการใหม่ร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของผู้เรียน

1.2 ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 พบว่าด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นรองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารควรส่งเสริมด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบ Active Learning อย่างจริงจัง โดยใช้กระบวนการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ PLC เพื่อนำมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และนำความรู้จากกระบวนการ PLC มาสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอและทันสมัยเพื่อให้บุคลากรได้ผลิตนวัตกรรมการสอนใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ ซึ่งจะส่งผลและต่อยอดไปสู่ผู้เรียนทำให้สามารถเรียนรู้จากกระบวนการเรียนการสอนจนเกิดเป็นทักษะต่าง ๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันตามความถนัดของผู้เรียนได้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาและวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนางานวิจัยเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1

2.2 ควรศึกษาและวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1

เอกสารอ้างอิง

- จรรยาภรณ์ ภูกลาง. (2564). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารและพัฒนาการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิณฉัตร ปะโคทัง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ. อุบลราชธานี: ศิริธรรมออฟเซ็ท.
- นักฎริภรณ์ ไชร์ศรี, และสุทธิพงศ์ หกสุวรรณ. (2566, กันยายน-ธันวาคม). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 3(3): 51-63.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยการศึกษาเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พรชนก บุพศิริ, รชฎ สุวรรณภู, และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2565, กันยายน-ธันวาคม). สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์. 7(3): 241-254
- พระอนันต์ ธรรมวิริโย (นามทอง), สุนทร สายคำ, และประจิดร มหาหิง. (2564, มกราคม-กุมภาพันธ์). การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. Modern Learning Development Center. 6(1): 263-276.
- พุทธมาตย์ ยาคง, ศักดินาภรณ์ นันท์, และสุชาติ บางวิเศษ. (2567, มกราคม-เมษายน). แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู. วารสาร สังคมศาสตร์บูรณาการ. 4(10): 47-61.
- มาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา. (2565, มกราคม-เมษายน). แนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบประกันคุณภาพการศึกษายุคดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาพุทธศาสนา. 6(5): (2565: 129)
- วิชุดา เหล่าน้ำใส, และนิตดา เปี่ยมพีชนะ. (2566, มกราคม-มิถุนายน). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์. 7(1): 534-545.
- ศิริพร อัจภักษา. (2558). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สาธ ทรัพย์รวงทอง. (2562). วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. (2567). แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ฉบับทบทวน พ.ศ. 2567. พิจิตร: ผู้แต่ง.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2565). การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคพลิกผัน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัฒนา หอมบุปผา. (2558). การวัดผลและประเมินผลการศึกษา. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุภัทรศักดิ์ คำสามารถ. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม). แนวทางการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรืชั่น. Journal of Modern Learning Development. 15(2): 245-259.

- สุเมธ งามกนก. (2564, มกราคม-เมษายน). การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล. **วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย**. 3(1): 59-67.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิญา รัตนโกเมศ, และชญญา อภิपालกุล. (2552, ตุลาคม-ธันวาคม). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3. **วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 32(4): 180-191.
- อาทิตย์ พิมพ์โคตร, และศิริรัตน์ ทองมีศรี. (2566, มีนาคม). แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี. **Journal of Modern Learning Development**. 8(3): 250-269.
- Faber, C. F., & Shearon, G. F. (1970). **Elementary School Administration: Theory and Practice**. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Kenneth, T. C. (2010, April-June). **The influence of School Architecture on Academic Achievement**. **Journal of Education Administration**. 38(4): 309-330.